

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

19:de årg. 1923.

Nr 3. Mars.

Pris 25 öre.

KAMPEN FÖR BRÖDET.

Den jättekamp, som nu pågår mellan arbetsgivare och arbetare ute i bygderna, kan förvisso betecknas med kampen för brödet för arbetarklassen. Visserligen ha ej några lönesiffror publicerats, men till de frågor av principiell art, såsom föreningsrätten, förhandlingsrätten och åttatimmarsdagen, som arbetarna gått ut att försvara, så föres även kampen mot de lönedepressningskrav, som framförts av arbetsgivarna.

De konflikter, som kommit mest till synes, ha varit skogsarbetarekonflikten och den vid verkstäderna och järnbruken. Därtill kommer striden vid sågverken och inom pappersmasseindustrin, byggnadsämnesindustrin, bl. hamnarbetarna i Göteborg och lantarbetarekonflikten i Skåne med sina vräkningar av fattiga familjer på Vreten.

I början på året talades om att slagen skulle riktas huvudsakligen mot exportindustrins arbetare, så att Sverige skulle bli konkurrensdugligt med utlandet. Det talet har alltid ljudit här i landet från arbetsgivarehall och är ett av de klichéartade tal, som väl komma att reproduceras så länge jordytan är inordnad i olika stater. Förra året gingo över ett och ett halvt hundrade tusen arbetare arbetslösa.

MAX BOHM: Kvinnan och barnet.

strid. Det är kampen för brödet som utspelas av dessa arbetsgrupper för att nästa gång bli andra arbetares uppgift att stå i breschen och försvara brödkakan. För många kanske detta nu låter väl proletariskt eller sentimentalt, men till den nivå i lönehänseende och den utarmning, som arbetarklassen i ganska stor omfattning kommit till, så är det icke så, utan i överensstämmelse med verkligheten. Ty högre ställer sig inte f. n. fordringarna än att man nästan kan säga, att i lönehänseende det i många fall gäller livets nödort. »Kampen för människovärdet», som vi tillåtit oss rubricera föredragen till de pågående turnéerna, ligger helt naturligt även i motståndet mot underkastelsen och torde starkast manifesteras i försvaret för föreningsrätten och åttatimmarsdagen. Och det är nu en gång så för oss människor, sedan ordet vart oss givet, att vi leva icke allenast av bröd, åtminstone de flesta av oss. Håri ligger nog också hemligheten i vår styrka

Nu, när industrin börjat komma litet igång, så kastas de omedelbart ut i strid — någon ekonomisk återhämtning får ej ske. Att håri ligger en hänsynslös taktik är väl förstätt och gör striden än mer till en klasskamps-

och att vi, även i ett till synes nederlag, alltid vunnit något.

Det är akningen inför oss själva, att vi hävdar rättvisa och människovärdiga krav, som alltid lämnat oss ett plus efter slutad strid. Detta är dock

ofta så odefinierbart och icke förståeligt för utomstående och sorgligt nog inte heller för alla som deltagit i striden eller densamma berört. För kvinnorna vore det dock av oskattbart värde, om de kände s. a. s. själva själen i arbetarnas försvarskamp. Så hopplost mörkt och tungt, som de nu ofta måste känna det, när striden rasar och hemkänslan blir mindre trygg, skulle de då icke behöva göra; svårigheterna äro tillräckligt stora ändå att övervinna för att hålla hemmet uppe så att det icke blir alltför stor brist. Här ha kvinnoklubbarna en stor uppgift att fylla, och vi hoppas att de överallt ute i bygderna nu söka sprida upplysning och förståelse och samhörighetskänsla bland sina klass-systrar.

Att striden på flera områden kommer att bli både långvarig och hänsynslös är alldeles säkert, och det bästa vapnet f. n. torde vara den sega ut-hålligheten.

Till detta hjälpa inga starka eller upphetsande ord mot arbetsgivare-väldet.

Vi skulle här kunna skriva mycket som innerst kännes, men allt blir slag i luften, om vi icke desslikes vilja offra något av det, som ger underlag för stridens fortsättande. Ty allt har en gräns, och om än viljan och förståelsen finnas i hela sin vidd, så förstå vi att inför långvarig svält kunna lederna svikta. Vi måste förstå, att deras kamp är vår, att de även strida för oss, och därför måste vi alla, som i dag ha arbete, lämna vår tribut, som förhjälp till att kampen kan föras effektivast möjlig. Partistyre-lsens paroll om insamling till de lock-outade skola vi göra allt för att det verkligen blir en insamling.

Den har dubbel betydelse. På samma gång den hjälper till det oundgäng-ligaste, ger den de stridande det ovär-derligaste beviset på samhörigheten inom arbetarklassen. S. V.

En deklara-tionsbok, som är synnerli-gen praktiskt utarbetad av riksdags-man P. E. Sköld, har utgivits från Ti-dens förlag till pris av kr. 1:50. Bo-ken lämnar på ett hundratal sidor bästa möjliga orientering inom avsedda ämne.

Några axplock från den kvinnliga fack-föreningrörelsen i Tyskland.

För Morgonbris av Gertrud Hanna.

Morgonbris har från kvinnornas främsta, ledande kraft på det fackliga området i Tyskland mottagit en längre, intressant historisk redogörelse för de tyska arbetarekvinornas organiserande i fackföreningar, varur vi här göra några utdrag.

Inom den tyska landsorganisationen, som innesluter det stora flertalet av rikets organiserade arbetare, gives det inga särskilda kvinnoorganisationer. Alla fackförbund, inom vars yrken även kvinnoarbete förekommer, upptaga kvinnor som likaberättigade medlem-mar med männen.

Denna gemensamma organisations-form är i allmänhet också förhärskande inom de övriga fackliga arbetaresam-manslutningarna. Ett undantag bilda de Hirsch-Dunkerska fackföreningarna, som ha en särskild organisation för kvinnor med ganska litet medlemsantal, samt den kristliga fackföreningrörelsen, som har en speciell organisation för hemarbeterskor, vidare den inom denna rörelse verkande organisationen av handels- och kontorsanställda, vilken utövar en synnerligen kraftig agi-tation för kvinnornas organiserande. För att nå sitt mål har den sökt sam-arbete med en sammanslutning, som kallar sig: de tysknationella affärsan-ställdas förening. Denna förening är dock, principiellt, motståndare till det kvinnliga yrkesmässiga förvärvsarbetet.

En strävan efter gemensamma orga-nisationer för män och kvinnor har nästan allt ifrån början gjort sig gäl-lande inom den tyska fackförening-rörelsen. I början var det dock troligen få organisationer, som särskilt bemö-dade sig att få kvinnorna med. En från privat håll 1877 utförd statistik berättar om endast en organisation med kvinnliga medlemmar, nämligen inom manufakturbranschen. Denna räknade inalles 1,250 medlemmar, men huru många av dessa som voro kvinnor framgår ej av statistiken.

I fackföreningrörelsens början, och många år framåt, förklarade sig många yrkesförbund mot kvinnors upptagande i densamma. Det industriella kvinno-arbetet var då ej heller vidare utbrett, utan inskränkte sig till ett fåtal yrken. Kvinnoarbetet var även ytterst dåligt betalt, varför männen i detsamma sågo en stor fara i lönehänseende och därför bemödade sig om, att kvinnorna ej skulle vinna insteg inom resp. yrken.

I och med Tysklands så småningom skeende industrialisering ändrade emel-lertid förhållandena sig och kvinnorna kommo alltmer in i förvärvsarbetet, och arbetarna insågo, att det för dem blev

en fara, om arbeterskorna förblevo oor-ganiserade.

En avgörande orsak till kvinnornas långsamma organisation var den ända till 1908 gällande lag, som i regel för-bjöd kvinnornas deltagande i förenin-gar, som sysselsatte sig med politiska angelägenheter, och under dessa inran-gerades snart sagt allting, även löne-frågors dryftande.

Den så kallade socialistlagen, gäl-lande från den 12 okt. 1878 till 30 sept. 1890, gav myndigheterna dessutom rät-tighet att upplösa vilket politiskt möte som helst och överhuvudtaget varje ar-betareorganisation, som de funno för gott. Detta hämmade hela rörelsen i högsta grad. Först mot slutet av socia-listlagens fall började organisationsar-betet skjuta fart. Dock, ännu långt efter socialistlagens fall, ända in mot sekelskiftet visar sig oviljan mot kvin-nornas organiserande ganska utbredd.

De första mera framträdande kvin-noorganisationer bildades mest av sömmerskor, men upplöstes alltid utan undantag och dess ledarinnor blevo "lagligen" bestraffade.

Efter den andra fackföreningskon-gressen 1896, som uttalade sig för ge-mensamma organisationer i fackligt avseende för män och kvinnor, och då striden om organisationsformerna efter denna kongress avblästes, har den kvinnliga fackföreningrörelsen så små-ningom utvecklats till sin nuvarande ställning.

Antalet organiserade kvinnor voro: 1896 15,265, lika med 4.6 % av det gemensamma antalet organiserade ar-betare, 1905 74,411, utgörande 5.7 % av de organiserade, 1913 223,676, lika med 8.8 %, 1919 1,192,767 eller 21.8 % och 1921 1,682,786, utgörande 21.2 % av samtliga fackligt organiserade arbe-tare. Den 30 sept. 1922 voro de fack-ligt organiserade kvinnorna, i ett fyrtio-tal förbund, 1,753,576.

Största antalet organiserade kvinnor räknar textilbranschen med 494,734. Sedan komma fabriksarbeterskor med 214,009, metallarbeterskor 195,534, lantarbeterskor 149,311, tobaksarbeter-skor 105,534, beklädnadsarbeterskor med 83,910 o. s. v.

Blott under krigets första tid gick an-talet organiserade kvinnor starkt till-baka, men denna tid är ju ingen mått-stock att jämföra normala förhållanden med. Efter revolutionen i november 1918 steg antalet mycket snabbt, lik-som också det procentuella antalet av organiserade kvinnor, jämfört med or-ganiserade män, gick i höjden på ett glädjande sätt. Ännu mer tillfredsstäl-

(Forts. & sid 11.)

Fabian Månsson: S:t Eriks Gård.

Hur olika se ej historieskrivarna på historien! I den enes mun blir den man en skam och ett utskum, som i den andres är ädel, stark och klok. En handling framställs ibland som ett högförräderi, ibland som ett hjälteedåd, beroende på vem som skildrar handlingen. Våra historieforskare, Geijer, Fryxell, Starbäck, Grimberg, Odhner m. fl., hur olika äro de ej i sin syn på en och samma sak. Dessutom utvälja de för sin forskning med ganska stor partiskhet, alltefter sin personliga läggning, än det ena århundradet, än det andra. Den ene ägnar sig åt 1700-talet och samlar fakta, försvarar och för-gudar vad en annan, som specialiserat sig på 1500-talet, inte finner det minsta viktigt eller intressant. Denne andre letar i stället upp massor av händelser ur gamla papper och muntliga legender och kommer den oerfarne historieläsaren att tro, att det överhuvud inte finns annat av vikt för den historiskt intresserade än just 1500-talet.

Geijer utgick från att konungarna voro de handlande, de verksamma. Sverges historia blev i hans tolkning en kungakronika. Fryxell opponerade sig mot detta. Nej, för honom stod adeln som den kulturbärande makten. Den fick på inga villkor åsidosättas. Det är snart hundra år sedan den Geijer-Fryxellska stridens flammor slogo högt mot skyn, och vi, sena tidens barn, äro i allmänhet vanvördiga nog att tycka att den var ganska komisk. Sant är, att adel och präster en gång i tiden under sin blomstringstid på 1400-talet besutto den enda kultur, som överhuvud fanns, men hur de förvaltade den är en annan sak! Grimberg, som representerar en senare tids mera fria syn på historien, kan ge en del ganska humoristiska exempel på dessa kulturbärare.

Det finns emellertid en historieforskare, som just nu i dagarna börjat utgiva resultatet av sitt arbete: Fabian Månsson. Han kommer med en helt ny och revolutionerande syn på Sverges historia. För honom börjar den ej — efter gammalt mönster — i hedenhös — den urtid med vilken vi inga gemensamma tankar ha — utan med det stora genombrottets århundrade — 1400-talet. Detta stridernas, förtryckets, sjukdomarnas, det svåra lidandets århundrade för småfolket, ha de övriga historieforskarna behandlat rätt styvmoderligt. Men just ur den hopplösa ovissheten och förtrycket och eländet föddes hos Sverges folk känslan av att höra samman i nöden och tanken på att hålla samman mot förtryckarna. Engelbrekts tanke! Den nationella samlingens allra första lilla skri under trycket av födelsens plåga!

I S:t Eriks Gård — en in-

ledning kallar han den ehuru på sex hundra sidor! — träder samma svenska historia en till mötes som de andra forskarna givit oss, men hur olika! Till oigenkännlighet olika! Med ytterst få undantag äro här 1400-talets styresmän, vare sig de äro konungar eller höra till adeln alls inga ädla hjältar och kulturbärare utan en samling giriga, baksluga, maktlystna slagskämpar, mänskliga och naturliga i sin förfärande råhet. Man har anmärkt på de oändliga släktregistren i boken. Sådant är ju aldrig vidare nöjsamt att studera. Sant. Men just detta oerhörda släktnät, som band de tre nordiska rikena samman med intriger, våldsdåd och gemensam förlänings hunger, orsakade detta olyckliga 1400-tals bottenlösa elände, som i mer än hundra år låg strypande över det arma folket. I detta nät sutto för övrigt riksföreståndarna och konungarna som tillspillogivna flugor, ett rov för varje spindel, som behagade vara hungrig. Nå, så synd om regenterna var det egentligen ej. Det överflödar ej av martyrer och änglar i den högre politiken. Genom detta täta och starka nät ser man den svenska nationens vaknande kamp mycket klarare och mer trolig än genom de gamla historieskrivarnas skönt färgade glas. Kan man bara få en titt mellan maskorna, så uppfattar man händelser och personer utan alla försköningar eller motsatsen, just sådana de måste vara.

Hur dräplig är ej skildringen av Erik av Pommern. Trenne kronor lyckades han förverka och slutade sina dagar helt belåten som sjörövare i Östersjön. Och dräplig även den lilla detaljen om Grönlands bisp! Här citerar jag så att läsarna skola få det rätta intrycket av språket. Orsaprästen Steno berättar: — — — Vi veta av gamla krönikor, som man berättat oss att de norske en gång varit världens främsta sjöfolk. Fyra, femhundra år innan spaniorerna och kastilianerna vågade sig ut på de stora världshaven, foro de på dem. De ha för mång hundra år tillbaka befolkat Island och Grönland och sedan kristnat dessa länder. Men nu (1517) ha de engelska köpmän för längesedan trängt ut Norge från Island. Och idag finns det ingen i hela världen, som hittar vägen till Grönland. Ärkebiskop Valkendorf i Trondhjem håller nu på att förhöra alla nittio- och hundraåringar han kommer över om de ha hört talas om hur man förr i världen styrde för att komma till Grönland. Ty den nye danske kung Kristiern tycker, att det är en evig skam, att de i påvens gård skall skratta åt, att ett helt kristet rike har kommit bort så i hans länder, att ingen kan hitta det eller säga åt vad håll det

ligger. Och hos kungens gamla mor, Kristina i Odense, sitter det en biskop av Grönland, som den helige fadern gett befallning att vårda de grönländska församlingarna, men han har nu gått i Danmark i många år och kan inte komma till sitt stift, för det finns ingen, som vet, vad det är. — — — Verkligen dräpligt. Ett helt land slarvas bort!

Geijer, Fryxell och Starbäck äro någorlunda ense om att Unionstidens svenska regenter voro skapligt hyggligt folk, medan danskarna ägde all världens ondska i sina för synden rymliga hjärtan. Men Fabian Månsson tar en grundligt ur varje till äventyrs närd illusion om de svenskes moraliska överlägsenhet. Det ena folket stod sannerligen icke högre än det andra. Han har ej ett ögonblick förlorat ur sikte att de alla voro människor, som under vissa, givna förhållanden visade upp sina allra sämsta sidor. Frälset — den styrande och intrigerande adeln — gav löften och lejd och bröt båda, stämde till riksmöte och uteblevo, stodo än på svensk, än dansk sida, tack vare släktnätet och beroende på var de största förläningsarna stodo att vinna, de korade gladeligen en Kristiern I till konung, han, som inte för inte härstammade från boskapstjuvar vid nedre Weser, ty med en oduglig regent hoppades de själva regera. Någon tanke på ett fosterland, som de ödelade och försvagade, på ett svensktalande folk, som de försökt plåga ihjäl, hade de ej. En skara rovridare voro de. Och folket, som intet begrepp hade om avstånd och tider, sin egen ställning och sina rättigheter, följde snällt med vid de täta upproren, okunniga, rörande villiga verktyg.

Genom hela den digra "inledningen" tala tvenne präster. Först Orsa själaräktare, den gamle Steno, resignerad, trött, mätt på allt, utan energi eller hopp, och sedan Moraprästen, Arvid Siggeson, vars kämpagestalt och djupa kraft och lidelse ge färg och liv åt skildringar, som i Stenos mun skulle te sig helt annorlunda. Hur hemsk och hotfull är han ej med allt sitt djupa lidande, sin förtvivlan och vrede, då han skildrar Erik Gyllenstiernas förräderi. Hur Älvsborg lämnades åt danskarna. Hur bönderna samlades kring Erik Gyllenstierna med mordlusten lysande i sina ansikten. Hur Arvid Siggeson med sin väldiga näve — en masurebjörksknuta — grep om Erik Gyllenstiernas nacke — ett ögonblick blott, en vickning, som då man vrider nacken av en höna — och förrädaren föll framstupa i den slående bondhopen. Det hette, att bönderna dödat honom... Arvid Siggeson är icke mild. Ett barn av sin tid. Men han höll troget fast vid den herre, han svurit trohet. Genom de vedervärdigaste öden höll han fast. Så var han heller icke av frälset. Vilket ljus kastar han ej över sin

Något om läsning.

I vår tid, då läsning blivit allmän och tryckalster spridas med alla vindar, borde det vara en borgen för framåtskridande och andlig odling, men alla veta vi, att så är det ej.

Den synnerligen korta historia människosläktet känner visar, att med kulturens stigande i dess sicksacklinjer följa nivellerande skeden, som kasta sina skuggor och ofta skymma den andliga odlingens ljus, som skulle skänka vägledning.

Det depressionsskede på alla områden, vi nu, på grund av kulturens ringa djup, när det gällde stark påfrestning, kommit in i, visar på stora brister och en livsföring ovärdig och snedvriden.

Botemedlen, eller bättre, skapandet av andra förutsättningar för ett meningsfullare liv kunna vara många och olika, men ett av de avgörande är utan tvivel vad vi läsa och hur vi läsa.

Vår tids massproduktion har även lagt under sig det tryckta ordet och gjort, att det medel, som skulle befördra vår andliga växt, i många fall intellektuellt hotar att dränka vårt bättre jag och förflacka vårt känsloliv. Liksom det yttre ögat blivit vant vid biografdukens fladdrande hit och dit i sitt bildupptagande, så har det inre ögat genomgått en liknande förvandling i sin lustbetoning för det fjärlilikhande hit- och ditfladdrandet inom läsningens områden.

Då man erfar, vad största delen av vårt folk läser och hur den läser, och samtidigt tänker på den korta tid, som står till buds därför för många, framförallt för arbetarekvinnorna, gripes man av verklig ledsnad.

Det kan ju låta paradoxalt, men är därför ej mindre sant, när det påstås, att två av våra främsta bildningsmöjligheter äga stor del i ovan berörda

samtid i sin skildring av Knut Alfsens död! Denne narras i fälla med lejdebrev, dödas utan misskund eller rättvisa. Sedan öppna hans dräpare — för att rättfärdiga sig — en process mot den döde, däri han beskylls för förräderi och dömes till döden! Mycket vackert! —

Om utrymmet tillåte, skulle jag citera en hel rad utmärkta skildringar. Men nu återstår det för var och en enskild, som är en smula bevandrad i historien, att taga del av Fabian Månssons framställning. Hur den digra luntan kan förefalla en person, som just icke är hemma på området, vet jag ej, men för alla dem, som en smula tränat sin tanke med allvarligare läsning, måste en sådan bok som S:t Eriks gård mottagas med stor glädje. Och med stort intresse motser man fortsättningen — Gustaf Vasas tid.

Linda Öberg.

missförhållande. Dessa två äro skolan och pressen! Skolan till följd av att den, åtminstone förr, offrat för mycken dyrbar tid till utan- och minnesläsning av en massa oviktiga saker, samt pedagogiskt varit bunden av olyckliga former, som verkat negerande i stället för befrämjande. Även torde de, som leda de ungas uppfostran i skolorna, i många fall ej ha den psykologiska urskillning och intuition som fordras, samt får man ta i betraktande det olycksaliga mångläseriet.

Allt detta gör, att de unga i de flesta fall, även vid äldre år, få avsmak för den gedigna läsningen eller för verkligt studium, till stor skada för deras utveckling och förmåga att tillgodogöra sig värdebefrämjande tillflöden från olika områden.

Tidningarna äro för det stora flertalet ännu betydelsefullare i deras verkningar, när det gäller att konstituera ett släktes och tidevarvs andliga psyke. Redan för ett kvartssekel sedan skrev Georg Brandes: "att läsa är nu en utdöende konst sedan alla kunna det. Av hundra läsa nittio överhuvud intet annat än tidningar."

Om det gäller om någonting, att det är ett ämne på gott och ont, så måste det vara till ytterlighet slående sant ifråga om tidningar.

Tidningspressen kunde vara ett överderligt smidigt och ändamålsenligt bildningsmedel, passande vår moderna tid, om den ej låtit främst två saker fördärva sig, för att tack vare den därigenom uppkomna och vidmakthållna sensationslusten bli en lukrativ affär för dess ägare, nämligen det i sämre bemärkelse så kallade journalistiska och reportoarmässiga — fränsett den subjektiva, politiska ohederligheten.

Genom att tidningarna inregistrera allt möjligt lappri och dåliga saker, under det att det verkligt nyttiga sällan beröres, ha de blivit den största befordraren av det dåliga i folkets instinktliv och utbredaren av den simpla smaken och de tarvliga tänkesätten. Ellen Key har träffande liknat pressen vid den gula smutsfloden, som varje dag väller fram, förande med sig all slags slamm och orenlighet.

Och dock finnes det så mycket värdefullt jämsides med detta underhaltiga i tidningarna.

Det är här man varje dag måste öva sig i konsten att kunna läsa. Ellen Key har också ett bra och träffande omdöme om den saken, då hon säger ungefär så, att konsten att läsa tidningar det är att kunna konsten att hoppa över allt oväsentligt.

Vi böra på allvar för oss själva pröva oss, hur vi läsa vår tidning, att börja med, och vi skola lära oss en hel del endast genom denna eftertanke.

Om vi försöka tänka efter, vad vi

läste i går blott i en liten enkel notis, så kanhända vi ej kunna redogöra klart därför. Detta visar hur litet det fäste sig i vårt minne och säkerligen heller ej var värt att fästa sig där, men det visar även på en större fara, och det är att man genom sådan läsning läser sig till minnesslöhet och förslappar sin iakttagelseförmåga. Alltså må vi läsa tidningar med kritisk iakttagelseförmåga och ej offra för mycken tid därät. Låt läsningen glida fortast möjligt över det rent "journalistiska" och "reportoarmässiga" och hoppa helst alldeles över det rent kriminella och det smaklösa, så räcker tiden så mycket bättre för det värdefulla innehållet. Försök vi detta, skola vi erfara mindre upprivenhet och olust och i stället hitta många bra saker och således bidra, vad på oss ankommer, att skapa förutsättningar för bättre smak än nu i pressen.

Genom den förståndiga tidningsläsningen få vi tid och ett uppodlat intresse för högre art av läsning; för de goda och lärarika böckernas innehåll. Här får man tillgång till vad världens vise lämnat oss i erfarenhet och i siande drömmar. Vad forskare tänkt och utfört. Här får man njuta skaldens formsköna verk och den lyhörde konstnären när han ger oss språkets själ. Här få vi skönhetsmättade syner från alla tider och alla folk som levat och kämpat. Här få vi en eggelse för vår rättskänsla och harm mot det låga. Boken skänker oss på alla områden för en ringa ekonomisk uppoffring omätliga värden. Men förutsättningen härför är att man i verklig mening kan läsa, vilket ej alla som ha två goda ögon kunna.

Som nästan allt är individuellt, bör man ju ej heller i läsning föreskriva vad som skall läsas, endast det är, objektivt sett, värdefullt. Arbetarekvinnorna böra dock jämsides med någon god bok alltid läsa något arbete, som behandlar samhälls- och samfundsspörsmål, enär det är ytterst viktigt att kvinnorna få fördjupade insikter och vaknare blick för det rent kollektiva, varav vi alla äro beroende och varpå vi alla böra söka inverka.

Det gäller nu även, liksom vid tidningsläsningen, att läsa med kritik och reflexion, fast i än högre grad. Det gäller även att ej läsa förstrött utan försöka koncentrera oss på det lästa. Att överge snabb läsningen och läsa så att säga med studievana. Att ej läsa för mycket åt gången utan försöka smälta stoffet och omsätta det till vår andliga egendom.

Ha vi böjelse för dålig romanläsning, måste vi motarbeta densamma.

Vi måste komma ihåg, att det gäller att uppfostra viljan genom läsningen, att göra oss till karaktärer, och till detta duger ej den mindrevärdiga romanläsningen. Faktiskt gives det otaliga människor, som genom olämplig läsning läst sig till fördummelse.

Det nödvändigaste.

Vad är kultur? Ängplogar och snällpressar, lokomotiv och gnisttelegraf, Bleriotplan, tanks och jättekanoner? Javäl; men kultur är först och sist, inåt och utåt, tuktan — tuktan av människodjuret.

Att stänga in djuret i människan i järnburen och hålla vakt dag och natt utanför dubbla dörrar — det är kultur; att bemästra och disciplinera kaos i hjärnorna och själslivet och hårdhärtat slå dövörat till för den listigt tiggande sentimentalitetens ödmjuka röst ur jorddjupen, som vi lämnat — det är kultur; att icke förtrötts vid slipstenen, att slipa sin själs diamant, ärvd av förfäder genom sekler, upphämtad ur svindlande djup, ren, klar, glänsande — det är kultur; således tuktan, vilddjurets i människan tuktan, tuktan av själslivets kaos, den inre "diamantens" fintukt — det är i sanning vad vi mena med kultur.

Att somna utanför den där järnburen och lägga piskan ifrån sig; att glömma sig och medlidsamt och ömkande lyssna till den där ödmjukt listiga, lata rösten ur jorddjupen och skänka kaos eftergift; att förtrötts vid slipstenen och ansvarslöst skjuta ifrån sig sitt arbete, som om ej allt berodde därpå — det är någonting som aldrig borde för-låtas.

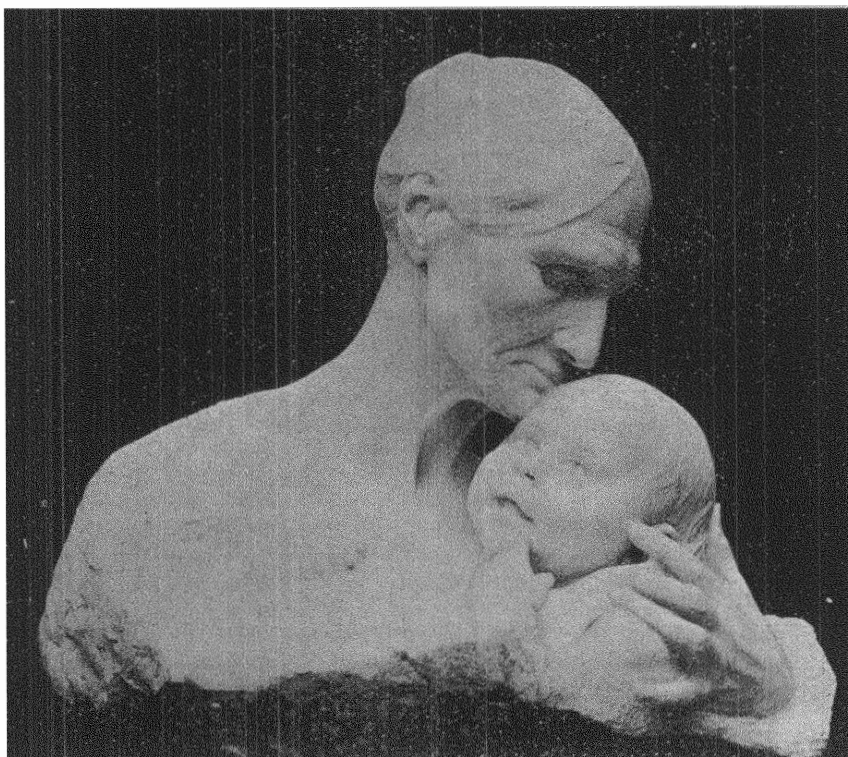
Ivan Oljelund.

Utvecklingen på det tekniska och industriella området har gått framåt med jättsteg, människoanden behärskar snart både jorden, vattnet och luften, men utvecklingen på det andliga området har inte hållit jämna steg med den materiella. Förädlingen av människomaterialet har försumrats, och därför få vi ännu i våra dagar bevittna dylika återfall i råhet och barbari, som de vilka den senare tiden varit så rik på. Vi ha dock under dessa år fått lära åtskilligt, olyckan har öppnat våra ögon och sinnen för mycket, som vi förut aldrig tänkte på, och bland allt annat är väl detta det viktigaste, att vi måste ägna mera omtanke åt den kommande generationen, vi måste lägga ner mera arbete på förädlingen av människomaterialet.

Här ha kvinnorna ett stort verksamhetsfält. Det är ju mödrarna, som först få hand om barnen, det är i hemmen som dessa få de första intrycken, vilka i de allra flesta fall bli de, som bli bestämmande för hela deras livs riktning. Därför är det också en tvingande nödvändighet att vi kvinnor försöka skola och fostra oss själva så mycket som möjligt. Vi få inte längre vara liknöjda åskådare, utan vi måste delta i bildningsrörelsen, vi måste utbilda oss till målmedvetna och ansvarskännande medborgare, som vill och våga göra vår plikt.

För att världen ska bli bättre så måste människosinnena skapas om, människorna måste bli bättre, och det är detta vi ska komma ihåg nu när vi blivit meddelaktiga i makten. Vi få

Detta var nu i korthet litet om läsning. Vi återkomma möjligen i en kommande uppsats med några omnämnanden av några lämpliga, värdefulla arbeten för att åskådliggöra de synpunkter vi här framhållit. A. W.

J. DAMPF: Hos mormor.

inte förtrötts vid slipstenen utan slipa vår själs diamant, vi få inte ansvarslöst skjuta ifrån oss det arbetet, ty det är nog till syvende og sidst detta som är det allra viktigaste.

Det är oerhört nödvändigt att vi skaffa oss ett stort mått av kunskaper, men vi måste tillägna oss bildningen på ett sådant sätt att vår själ växer, att personligheten utvecklas och förädlas.

Det är nödvändigt att vi arbeta för det politiska och ekonomiska livets omorganisation, det är nödvändigt att vi omdana våra samhällen så, att alla dess innebyggare där kunna skapa sig lycka och trevnad, men jämnsides med detta måste vi outtröttligt verka för det inre bildningsarbetet. Vi få inte för striden för det dagliga brödet förgåta de andliga värdena, ty kunna vi också omdana samhället, kunna vi från grunden bygga om detsamma och människorna fortfarande förbli sig lika, så är inte mycket vunnet, då äro vi nästan lika långt från det idealsamhälle som vi drömt om, ty det är dock medborgarna som äro samhällets viktigaste beståndsdel.

Den brinnande kärleken till rättfärdigheten fattas oftast hos människorna, och i stället möter man inte så sällan en hård och hänsynslös självorättfärdighet.

Om vi stängde in djuret i oss själva, om vi ägnade lite mer omtanke åt fintukten av vår själs diamant, då skulle vi slippa ifrån bra mycket av det som nu hindrar oss i vår utveckling.

Det finns ingen maktfilosofi, som kan ersätta den innerliga tron på rättens och människokärlekens kommande rike, om vi endast på ett rätt sätt anamma den i våra själar. Göra vi den till vår religion, och ägna våra krafter åt förverkligandet av densamma, då skall tomheten i våra liv utfyllas, och

vi skola nog också finna vägarna till högre lycka, ty det är dock till sist på människonaturens förmåga att arbeta sig framåt och uppåt till det högre och bättre som all verklig kultur beror.

H. Fl—d.

En mor.

Så underliga äro människorna, att det fula förr synes och uppmärksammas än det vackra. Ja, så förunderliga äro människorna, att en fåne med sitt prat framkallar flin och skratt, men ett friskt, vackert barn icke ens framkallar ett leende.

Jag kom en gång in i en fullsatt spårvagn. Då jag väl fått en plats väckte det min undran, att alla tycktes vara så glada, alla hade så leende ansikten, och alla vände de sig åt samma håll. Även jag vände ögonen efter de andras och fäste mig vid åsynen av en mor med ett barn i knät. Tre år tycktes pysen vara. Blå ögon och gult hår. Kinderna voro röda och munnen log. Det var ett vackert barn, och jag fann det så naturligt, att alla skulle glädjas vid åsynen av barnet. Så hör jag ett helt fånigt, sluddrande pladder av en halvvuxen pojke strax bredvid modern, och genast drogos passagerarnas ansikten till skratt, och miner gjordes mot varandra. Jag förstod!

Det var icke barnet man log mot — det var mot fånen. Men alla de som skrattade voro friska, normala, unga människor, på väg till en nöjeställning utanför staden. Det sved till i mitt hjärta.

Varför! ropade det.

Varför skall någon behöva födas så? Varför skall en mor uppleva detta? Att leva men icke veta, vad liv var. Att skratta, men icke veta vad glädje

(Forts. å sid. 9.)

REMBRANDT: Konstnären och hans hustru.

Den franska arbetarkvinnans ställning i den sociala striden.

Den franska, och särskilt den parisiska kvinnan, överhuvud är ej samma kvinnotyp, som man möter t. ex. i de germanska och skandinaviska länderna. Hon har också blivit föremål för legend, som inte endast spridas muntligt så där i allmänhet, utan även i litteratur och press. Antingen är hon fantastisk skön, otroligt livlig, överjordiskt godhjärtad eller rent av infernaliskt demoniskt hämndgirig i hat. Detta får ju till största delen tas från den skämtsamma sidan. Den franska (och den romanska kvinnan i allmänhet) har visserligen mer sydländsk prägel än t. ex. svenskan, men sådan himmelsvid skillnad finns nog inte. Åtminstone ej så stor som en del mycket romantiskt anlagda skriftställare velat antyda.

Den höglitterära typen med de långa ögonfransarna har väl, som så mycket annat från romantismens tidevarv, fått gå till förgängelsen och glömskan för att lämna plats för den moderna, strävsamma, griller-fria och praktiska rösträtts- eller affärskvinnan. Och den rent proletäriska typen — *fabrikarbeterskan*.

Där står hon mitt uppe i striden för tillvaron, och i denna strid är hon svagare än männen. Hon har icke den egna, fasta organisationen, och alltså

inte den möjlighet mannen har att förbättra sin sociala och ekonomiska ställning. Men intresset finns, även om det oftare tar sig blott spontana uttryck. Det syns exempelvis vid de täta demonstrationerna uppe i Paris arbetarkvarter. Då äro proletärkvinnorna med. T. o. m. om det, som ju stundom händer, kommer till handgripligheter mellan polisen och demonstranterna.

Det berättas att under första krigsåret, 1914, en intensiv agitation mot kriget bedrivits. Man trodde måhända ej så mycket på resultatet, men man stred för principen och för vad samvetet bjöd. Och man väjdade till mödrarna och hustrurna. Det bar frukt. En dag, då ett trupptåg med nyutskrivet manskap skulle avgå från en av Paris bangårdar till krigsskådeplatsen, ställde sig några tiotal kvinnor framför lokomotivet, bredde ut armarna och ropade till lokomotivföraren: "Ni får inte köra! Endast över våra lik får ni frakta ut de våra att mördas." Det gavs befallning att tåget skulle sättas igång. Men kvinnorna stodo kvar. Lokförarna vägrade att köra, trots order. Då ingrep polisen och skingrade eller anhöll kvinnorna. Det var arbeterskor uppe från Paris proletärkvarter.

Den parisiska arbeterskans liv är en ständig kamp för tillvaron. De flesta industrier, som drivas med tillhjälp av kvinnlig arbetskraft, äro i mycket beroende av konjunkturerna inom marknaderna. Oftast ha de arbete blott för säsongen, och då denna är slut avskedas stora delar av personalen. Ett slående exempel på detta "för-dagen-system" ger oss skradderibranschen. Där anställer man arbeterskor i nästan obegränsat antal och forcerar arbetet, som ju i regel är på ackord, för att då den döda säsongen kommer kasta ut arbeterskorna på gatan. Likadant inom hatt- och ylleindustrin. Därför gäller det för arbeterskan att "lägga undan" så många sou som möjligt — om det nu ens går! — i mening att någorlunda kunna möta ett ovisst öde. Ty en "död-säsong" ger problem att lösa!

Alltså får en parisk säsongsarbeterska halvsvälta under den tid hon har arbete, för att kunna dra sig fram någorlunda och vara åtminstone *halvmätt* under den tid hon går utan och på jakt efter. Sådant liv bryter ner.

Och är hon gift och bor uppe i något kyffe i Bellville eller Vilette, måste hon också arbeta på fabrik, ty en pariserarbetare har icke råd att låta sin hustru helt ägna sig åt "hemmet".

"Hem" är ju en hädelse att säga, då man talar om ett rum med ett bord, en säng och ett par stolar i ett billigt "maison menuble", eller hotell. Det går helt enkelt inte att föra något ordentligt hemliv. Sådant anses som lyx. Man nöjer sig med att laga maten på spritkök eller också äter man ute, på en arbetarrestaurant. Undantag ges ju för familjer med många barn. Under sådana förhållanden bor man i något gammalt ruckel i ett par rum som, om de inte precis äro modernt inredda och absolut dragfria, åtminstone inte äro dyra. Om vintern får familjen frysa och om sommaren får den i nittio fall av hundra slåss med råttor och ohyra, vilket finns gott om.

*

Då en turistande svensk kommer till Paris, blir han i flesta fall stormförtjust. Han besöker teatrar, kaféer, museer och kyrkogårdar och ser så ofantligt mycket... Som han läst om förut.

Men han håller sig på de stora stråkvägarna och förirrar sig sällan. Allt vad han vill ha och se finns nere i centrum och på stora boulevarderna. Och han far hem till sitt land igen med huvudet fullt av intryck, som han talar om eller skriver ner för en tidning. Han har ju sett Paris och känt en fläkt av "stora världens" luft!

Kanske? Kanske inte... Säkert har han fått parfymens narkos i hjärnan, men det är ovisst om han (eller hon) andats in den av annan odör mätade luft som finns uppe på höjderna. Inte de sociala höjderna, utan de höjder där Paris proletärkvarter äro uppklätt-

*

rade på. Man är rädd för legendernas och Nick-carterlitteraturens apacher.

Däruppe äro, hur paradoxalt det än låter, djupen. De sociala.

Smala, krokiga gator och gränder slingra sig från de yttre boulevarderna in i labyrinten. Husen stå hoppackade och dystra med sina trasiga fönster och mörka portar. I vart hörn en krog eller liten specerihandel. Och på gatan leka barnen.

Det stinker gammalt häruppe, det är brist på ljus och luft och allt vittnar om fattigdom. Ändå är det inte samhällets avgrunders största djup. Här bo de fattiga arbetarna. Hederligt folk, som tråla varje dag i fabrikena och dricka och göra sig glatt så mycket det går på lördagskvällen. Går ner och promenerar på boulevarden på söndags-eftermiddagen för att krypa in i den sotiga och surrande födkroken en kommande måndag.

Sådant folk hysa turisterna fasa för...

Här äro de flesta organiserade. Och de åka punktligt ned till fackföreningsmötena vid Place de la Republique varje eller varannan söndagsmorgon 1/2 9.

*

Kvinnorna äro i allmänhet organiserade inom det fack de arbeta. Någon speciellt kvinnlig facklig organisation är ju inte heller nödvändig annat än under sällsynta omständigheter. Hon deltar därför rätt så aktivt i männens organisationsarbete och på en del facks möten kunna mötesdeltagarna stundom i majoritet vara kvinnor.

*

Däremot är livaktigheten och intresset mindre på det parlamentariskt politiska området. Endast inom intellektuella, radikala och demokratiska kretsar intresserar man sig för kvinnorösträtten och dithörande frågor. Det är ju också förklarligt. Den miljö den parisiska arbetarekvinnan i allmänhet lever i gör henne knappast hågad för politiska spörsmål.

Hon ser den ekonomiska sidan av saken och det är allt för henne.

En daglig tidning, "Le Journal du Peuple", Henri Fabres "fria organ för fria människor", gjorde för en tid sedan en rundfråga bland kvinnorna angående deras ställning till kvinnans politiska rösträtt. Det visade sig, att de kvinnor, som propagera för densamma, till största delen voro aktivt arbetande medlemmar i Ligan för människorätt. Några bolsjevistiskt yrande, några passivt lojala och några få utan partiståndpunkt utgjorde resten. Enquêten vittnade dock om intresse för saken. Men man bygger mest sina framtidsideal på fackföreningsverksamhetens grund.

Det franska psyket är sådant. Annat var ju på Jean Jaurès tid, då det fanns ett stort, samlande namn.

*

Det saknas, som sagt, en speciell kvinnlig organisation med socialistisk prägel. "Kommunisternas" utsvävningar på området har, liksom så mycket som timrats upp av den ryska staten och dess ämbetsmän i utlandet, fått gå förbi utan att lämna spår. Som en av andra påkostad modenöck. Då man vet att kommunistpartiets medlemsantal av 200,000 krupit ner till 60,000 (sextiotusen) enligt deras egen hövding Fossards yttrande på senaste kongressen, då förstår man hur deras drömmar om en fransk kvinnoorganisation, sorterande under heliga kyrkan i Moskva, gått i uppfyllelse... Man lyckades ej dupera de fattiga kvinnorna uppe i Paris förstäder mer än i ytterst ringa utsträckning. Och det är dock bland dessa fattiga arbeterskor de starkaste sociala strömningarna gå. Säkerligen skola de en dag tråda fram fullständigt och i slutet trupp ställa sig i ledet av dem som kämpa — icke för den ryska staten och bolsjevismen — utan för *socialismen*.

D. N.

ERNST JOSEPHSON: Höstsol.

Strödda tankar om oss själva och vårt arbete.

Kära Malin!

Vad skola vi göra för att få folk att förstå partipressens betydelse?

Det är alldeles oerhört vad det brister mycket i det avseendet. Det händer mycket ofta, när man resonerar med arbetare om nödvändigheten av att hålla sig med en ledande politisk tidning och därför rekommenderar Social-Demokraten, att man får det svaret att densamma håller sig alldeles för dyr och det finns kvinnor, t. o. m. bland våra egna klubbmedlemmar, som jämlra sig över att priset på Morgonbris är för högt.

Men när man kommer in i arbetarehemmen så är det ingenting ovanligt att man där hittar högvis med Allers och journaler av alla möjliga kulörer, tidningar och tidskrifter, som gå till mycket större summor, men dem köpa de precis som om det vore något som hörde till livets nödortft. Aldrig resonerar en arbetarehustru, som går och köper kanske ibland ett par stycken tidskrifter i veckan, vilka pr styck betinga ett högre pris än Morgonbris, att det blir för dyrt, men skall hon köpa arbetarekvinnornas egen tidning en gång i månaden, då tycker hon genast att priset är alldeles för högt. Och det allra sorgligaste av allt är just detta,

att man återfinner dessa kvinnor mycket ofta inom våra egna leder. Arbetarnas egna tidningar, de som vid alla möjliga tillfällen ensamma få förfäktat arbetareklassens intressen, dem köpa arbetarna om de ha råd, d. v. s. om de få något över sedan de köpt alla möjliga andra tidningar och publikationer.

Det är väl detta, att folk inte ännu lärt sig konsten att läsa. De betrakta läsningen endast ur nöjessynpunkt, de läsa inte för att skaffa sig vetande och fördjupa sina kunskaper, utan de göra det endast för att fördriva några tråkiga timmar med. Och då välja de helst ut det lättaste och mest innehållslösa, som finns att få, och vänja sig därigenom att endast kunna smälta lättare gods.

Tror du att vi inom och genom våra klubbar kunna göra något för att ändra dessa förhållanden?

Nog vet du, att när man vant sig vid att för var dag läsa partipressen, så kan man helt enkelt inte undvara den. Då betraktar man densamma som något vilket hör till vårt dagliga bröd. Och kunde vi få alla arbetare och arbetarekvinnor att riktigt på allvar intressera sig för parti- och upplysningsarbetet och för samhällsarbetet i dess helhet, då skulle nog också för dem partipressen bli en nödvändighetsvara.

Opinionsmöten i Ruhrfrågan.

Tvenne stora möten hölls den 15 februari i Stockholm, det ena i Auditorium och det andra i Södra Latinläroverket. Bland inbjudarna märktes: Svenska freds- och skiljedomsföreningen, Sv. avd. av int. kvinnoförbundet, Fred och Frihet, Sthlms Albetarekommun, Soc.-dem. ungdomsförbundet och Soc.-dem. kvinnoförbundet m. fl. Föredrag hölls av partisekreterare G. Möller, riksdagsledamoten fröken Elisabeth Tamm, kyrkoherde Sam. Thysell, borgmästare C. Lindhagen, lektor E. Wigforss, riksdagsledamoten fru Nelly Thuring och d:r Nathanael Beskow.

Talen höllo sig vid vad som betonas i resolutionen och dess krav. Gustaf Möller och Ernst Wigforss, som voro första talare på mötena, inledde dessa med översikter för frågans läge från första fixeringen av skadeståndet.

Resolutionen, som följer här nedan, antogs enhälligt på bägge mötena:

Nya ödeläggelser drabba i dessa dagar mänskligheten. Den franska Ruhraktionen hotar det besegrade och utarmade tyska folket med fullständigt sammanbrott; den bär i sig fröet till hämnd och ytterligare förstörelse över de redan mer än nog prövade Frankrike och Belgien; den bebådar, liksom

Och nog tror jag att kvinnoklubbarna kunde göra mycket för partipressens spridning genom att samla prenumeranter och agitera för densamma och åtminstone försöka intressera medlemmarna, så att de allesammans bleve prenumeranter på någon av våra soc.-dem. tidningar. Och nog kunde vi hjälpa åt litet mera med försäljningen av Morgonbris och därigenom vinna ett långt bättre resultat.

Och särdeles nödvändigt är att vi genom arbetet inom våra klubbar försöka hjälpa medlemmarna till att kunna tillgodogöra sig värdefullare läsning. Vi skola inte lägga an på att dra ner vår andliga näring till vår egen bildningsnivå, utan vi skola i stället vinnlägga oss om att hålla oss med en andlig näring, som höjer och förädlar oss. Och vi skola i stället för värdelös läsning skaffa oss goda böcker och högt stående kulturorgan vad tidningar beträffar.

Man får ibland höra att Morgonbris är för fin och därför alltför svårförståelig, men hur skulle det vara om vi riktigt ansträngde oss för att kunna förstå den. Vi böra fordra att våra tidningar och f. ö. all vår andliga spis, står över oss. Endast då har den förutsättningar att kunna lyfta oss i andligt avseende. Och vi skola sluta upp med det myckna käbblet om att våra egna tidningar äro för dyra, ty därigenom suggerera vi folk att tro, att de inte ha råd att hålla sig med dem.

Din Märta.

och den strandade överenskommelsen i orientfrågan, ett nytt världskrig och ofärd över alla.

Mötet betonar den ofrånkomliga plikten för regeringar och folk att göra sitt yttersta för att förebygga en ny världskatastrof;

mötet kräver att Nationernas förbund, som i sitt nuvarande skick ej mäktar sin uppgift som fredsstiftare, omvandlas till ett alla nationer och således även Tyskland, Ryssland och Nordamerikas förenta stater omfattande folkförbund, som söker sin grundval i rätten och ej vidare förankras i en fredstraktat mellan krigförande;

mötet väddar till Englands och Amerikas folk att ofördröjligen medverka till en fredlig lösning av den nu skärpta världskrisen; mötet fordrar internationell avrustning och att de segrande makterna, som avvärjat Tyskland, själva medverka till att avrustningsfrågan upptages på de mellanfolkliga konferensernas dagordningar;

mötet uppmanar till målmedvetet arbete för en sådan ekonomisk och andlig nydaning, som undanrödjer krigsorsakerna och banar väg för verklig folkförbrödring.

Efter mötenas avslutande upptogs kollekt, avsedd att stödja dem, som i Tyskland, Frankrike och Belgien söka resa ett värn mot krigsfaran och för folkfreden.

Sammandrag av Gustaf Möllers tal.

Om man vill söka bilda sig ett omdöme om Ruhrfrågan, är det nödvändigt att bringa i erinran de omständigheter, som framstå såsom avgörande i fransk motivering för Ruhrrockupationen. Det är bekant, att i Versaillesfreden lämnades frågan om skadeståndet öppen. Den summa Tyskland skulle betala, skulle bestämmas senare. Första gången fixerades denna summa till omkring 300 miljarder guldmärk. Den tyska samlade nationalförmögenheten före världskriget uppgick till just omkring 300 miljarder. Alltså skulle Tyskland lämna ifrån sig hela sin gamla nationalförmögenhet. Efter kriget måste denna emellertid vara mindre än före, ty även om landet ej hade några skövlade provinser, är det klart, att blotta underhållet av miljonhär i fält under fem år måste minska tillgångarna. Man insåg också tämligen snart, att den sålunda fixerade summan innebar en orimlighet och satte följaktligen ner sina pretentioner gång efter annan.

Som neutralt omdöme måste sägas, att allttjämt framställas krav, som gå långt över Tysklands betalningsförmåga. Fransmännen framställa den anklagelsen, att Tyskland städse visat bristande god vilja i att fullgöra sina skyldigheter. Något bestämt omdöme om denna anklagelse kan man inte uttala. Det är ett faktum, att många personer genom kapitalflykt sökt undandraga sig och därmed landet de förpliktelser, som åvila detsamma. Detta måste erkännas av varje opartisk. Riktas däremot beskyllningen mot den tyska regeringen, så är den ei berättigad från den dag, då d:r Wirth övertog regeringsansvaret. Fransmännen anse sig emellertid ha fått orimligt litet skadestånd i förhållande till de bördor, det

måst bära. Tyskland har dock betalat ut betydande belopp, och man måste härvidlag även ta med i räkningen, att de extra bördor, som pålagts genom Rhenlandssockupationen, minskat landets betalningsförmåga. En neutral kan icke utan vidare till sina göra de franska synpunkterna. Därtill kommer, att enligt alla psykologiska lagar krav, som äro omöjliga att uppfylla och orimliga till sin natur, åstadkomma ett försvagande av själva viljan att utföra pålagda prestationer.

Frankrike motiverar sin aktion med att det syftar till dels att tilltvinga sig betalning och dels skapa trygghet åt sig självt. Men metoden är uppenbarligen vansinnig. Avklippes hela den tyska koftillförseln och ödeläggas den tyska industrin, måste betalningsförmågan bli mycket mindre än förut. För en utomstående äro de franska åtgärderna ett av de kraftigaste utslagen av oförnuftet sedan 1914. Vad den föregivna tryggheten beträffar, är metoden så desperat, att den måste leda till raka motsatsen mot vad den åsyftar. I det ögonblick en vittomfattande arbetslöshet inträder i Tyskland, kommer allt det hat, som kan koncentreras hos ett folk, att uppväckas och riktas mot upphovsmännen till det elände, som skapas. Vid resor i Tyskland kan man redan iakttaga ett växande hat mot Frankrike. Om några månader kunna sådana hat- och hämndkänslor mobiliseras, att de ej kunna släckas i denna generation.

Här sås definitivt frön till ett nytt jättekrig i Europa. De tyska barnen komma att fostras i ett mot Frankrike outsläckt hat.

Därför är det en angelägenhet av högsta vikt att så snart som möjligt få Ruhrrockupationen avvecklad och till stånd förhandlingar i en fredlig och försonlig anda mellan de båda folken. Man måste emellertid erkänna, att hoppet därom är synnerligen ringa. Försöket med Nationernas förbund har strandat, men det är att hoppas, att de stora makterna, framförallt England och Amerika, icke länge skola stillatigande åse skådespelet. Amerika är Europas fordringsägare och intar en så stark ställning, att Frankrike inte utan vidare kan ignorera förslag därifrån. England åter är en gammal allierad, till vilken också hänsyn måste tagas.

Detta sammandrag av några huvudfaktorer i Ruhrfrågan ha gjorts i hopp, att även detta möte skall kunna bidra till att skapa den starka folkopinionen mot våldet, utan vilken ingenting kan vinnas.

Till slut inlade hr Möller en bestämd gensaga mot försök, som gjorts, att framställa detta möte som ett "oväntat" svar på den svenska utrikesministerns intervjuuttalanden. Man hade påbördat utrikesministern ett yttrande om, att man i Sverige saknade förståelse för den franska åtgärden, ehuru denna icke saknat skäl för sig. Jag är övertygad — sade hr Möller — att utrikesministern aldrig yttrat sig på sådant sätt och vill nedlägga en bestämd protest emot försöket att ställa oss i motsättning mot honom. Det är önskvärt, att vi slippa se denna sak; där det finns alla förutsättningar till samling, utnyttjas i partipolitiskt syfte.

Kvinnornas behörighet till statstjänst.

I slutet av januari hölls i Stockholm ett opinionsmöte med anledning av den förestående propositionen om kvinnors tillträde till statstjänst av ett flertal kvinnoorganisationer, däribland förbundet.

Talare voro d:r Lydia Wahlström, fröken Tora Pedersen från Köpenhamn, som meddelade, att alla ämbeten med lika lön som männen äro sedan 1909 öppna för de danska kvinnorna utom militära, prästerliga och diplomatiska. Från Norge hade kommit höjesteretsadvokat Elise Sem. Där ha kvinnorna haft tillträde till statstjänst sedan 1912 och kunna med samma löneförmåner inneha alla statstjänster, utom som minister, präst, konsul och militär. Sista talare var d:r Gulli Petrini, som anförde att genom grundlagsändringen 1909 fick den svenska kvinnan tillträde till ämbets-tjänst, men på vissa grunder, som skulle senare bestämmas och som inte ännu, 14 år efter, äro utredda.

• Mötet antog följande resolution:

Kvinnor från skilda verksamhetsområden och tillhörande olika kårslutningar och politiska partier, samlade till offentligt möte i Stockholm den 16 januari 1923, uttala härmed ett bestämt krav, att då k. proposition rörande kvinnors tillträde till statstjänst inom kort ånyo framläggas för riksdagen, denna fråga måtte vinna en sådan lösning, att den principiella likställighet mellan man och kvinna i dylik tjänst, som de av 1921 års riksdag slutligt antagna grundlagsändringarna innebära, kommer till fullt uttryck i de nya lagbestämmelserna.

Tillika vilja vi med anledning av den förestående behandlingen av frågan om avlönings- och pensioneringsförhållanden för kvinnor i statstjänst uttryckligen hävda, att avlöningen bör göras oberoende av befattningshavares kön och att alltså samma avlöningsgrunder må bli gällande för män och kvinnor.

(Forts. fr. sid. 5.)

och gamman var. Att äta, sova alla åren ända till slutet, utan resultat.

Tänk, de friska, unga, glada människorna som drogo till fest. Livet är så vackert för dem som kan se. Glädjen är så intensiv och ger så mycket livskraft åt dem som kan ta emot. Liv, hälsa och krafter förplikta. Något ont menade ungdomen icke, det var tanklöshet, — men för modern var det en olidlig pina. Hon var blek och röd varannan gång, och det låg pina och gråt i ögonen. Inte ens hon kunde se det lilla rara barnet i knät. De unga, friska, kraftiga påminde henne om livets grymhet; dock utan att veta hur grym tanklösheten kan vara.

Elin Lindley 50 år.

Numera anses det ej vara någon ålder att träda in i det andra halvseklek av sin levnad. Icke desto mindre uppehålls traditionen att bringa hyllning på 50-årsdagen. Fru Elin Lindley, som i slutet av januari ingick i sitt 51:a år, blev även hjärtligt hyllad av partivännerna.

Hon har sedan slutet på 90-talet tillhört Stockholms Allm. Kvinnoklubb och inom densamma innehaft olika uppdrag. Under åren 1909 t. o. m. april 1911 var hon Morgonbris kassör och i Soc.-dem. kvinnornas arbetsutskott verkade hon från konferensen 1907 till kongressen 1911. Inom klubben har hon innehaft olika uppdrag. Sedan 4 år tillbaka är fru Lindley ledamot av Stockholms stadsfullmäktige och har flera kommunala uppdrag, såsom ledamotskap i fattigvårdsnämnden, styrelsen för S:t Eriks sjuk- och vårdhem, Adolf Fredriks fattigvårdsstyrelse och i stadens upplysnings- och understödsbyråers för tuberkulossjuka förtroenderåd.

Ung hade hon själv varit — tanklös också. Men den halv vuxna pojken bredvid henne hade format om hela hennes varelse. Kantigheterna i lynnet hade slipats av, tålmodet hade hos henne blivit en dygd, moderskärleken blev en pina av intensitet mot detta barn. Och vreden mot ödet hon icke förstod flammade till emellanåt. Lidit hade hon, men ett hade tiden dock lärt henne: försynthet mot andra, som hade det värre. Och någonting annat begärde hon icke heller själv. Hon fordrade, ja just fordrade detta av människorna.

Jag såg hur gråten torkade i ögonen och dragen stramade till. Hon blev hård. Jag kände själv en lättnad, då jag såg henne resa på sin hopsjunkna kropp och litet bestämt rätta den lille tillrätta på knät. Så strök hon Sorgen, som satt bredvid henne, över håret och vände ögonen till ungdomen.

Det var som att klippa av en tråd! Så hög och stor syntes hon. Och det, som låg i ögonen, var underbart. Det var en människa som lidit, tänkt och kommit till klarhet. Hon var den som

Internationella kvinnliga rösträttsalliansen

håller sin nionde kongress i Rom den 12—19 maj.

Mrs Carrie Chapman Catt, president inom alliansen, kommer efter Romkongressen i maj att lämna denna sin under många år innehavda befattning.

Kongressens arbetsprogram upptager till behandling en massa sociala och politiska frågor. När man studerar detta arbetsprogram frestas man upprepa de gamla kvinnliga rösträttskamparnas ord: "Rösträtten är icke målet — endast medlet", varmed vi skola arbeta fram de stora sociala frågor, som stora livsfrågor, med varmaste intresse.

Dagordningen på Romkonferensen vittnar om, att sådana frågor finnas. Vi hämta ur den digra rapporteringen därur följande för oss socialdemokratiska kvinnor även synnerligen aktuella frågor:

Lika rätt och lika lön för kvinnliga arbeterskor, anställda inom industrier, yrkesgrenar, stats- och civilbefattningar.

Lagar, som skydda kvinnornas rätt härutinnan.

Kvinnorna och de politiska partierna.

1) Skola kvinnorna bilda ett kvinnornas parti?

2) Skola kvinnorna tillhöra förutvarande politiska partier?

3) Skola kvinnorna bilda särskilda organisationer för väljandet av kvinnliga kandidater?

4) Vad kan göras för att stimulera det kvinnliga intresset för politiska val?

Bland de många övriga intressanta frågor, som komma att behandlas, nämna vi dessutom:

Kamp emot de veneriska sjukdomarna. Skydd för hustrur och barn inom äkten-skapet för venerisk infektion från mannen.

Vad medel kunna tillgripas i denna kamp? Sexuellhygienisk undervisning åt det upp-växande släktet.

Är denna undervisning nödvändig? Hur kan denna undervisning bäst tillämpas?

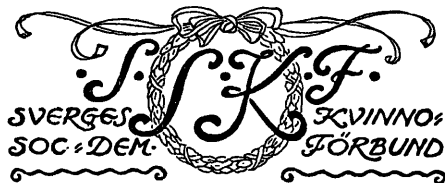
Från vårt land kommer ju Anna Wicksell att deltaga såsom vicepresident inom alliansen. Från Finland kommer Annie Furuholm att deltaga och inleda ett flertal frågor.

Romkonferensen kommer säkerligen att lägga många nya stenar till byggnadsverket, som kvinnorna genom sina rösträttsammanslutningar reste, för social rätt och likställighet.

Clarté.

burit sin börda tills hon blivit någonting stort och helgjutet. Lidandet hade mejslat fram en personlighet, och det var detta som ögonen meddelade. Ungdomarna sutto tysta, de sågo icke ens upp längre. Och i sitt inre böjde de sig tysta och högtidliga för henne. De hade förstätt.

Disa Västberg.

Instruktionsarbetet inom avdelningarna.

Vid den kurs i föreningsarbete och parlamentarism, som i dessa dagar har anordnats av Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb, ha ett avsevärt antal socialdem. kvinnor deltagit. Klubbarna i Göteborgs omnejd voro inbjudna och hade även sänt ombud till densamma. Till ledarinna för kursen hade kallats fru Sigfrid Lundén från Stockholm. Att detta var ett lyckligt val kan den som varit i tillfälle att närvara konstatera och att intresse ej fattades kursdeltagarna är säkert. Allt lovar att kursen, som är den första i sitt slag, för Göteborgsklubben, skall komma att bära goda frukter, till fördel för både partiet och samhället och icke minst för kvinnorna själva.

Kampen för människovärde.

Med detta ämne för föredragen ha tvenne turnéer startats i Bergslagen. Agnes Söderquist har fått platserna närmast och i Värmland, där arbetarna äro indragna i konflikt, och Amanda Frösell platserna i Dalarna och Västmanland.

I sågverksdistrikten i Norrland kommer Disa Västberg att besöka en hel del platser.

För en turné i Östergötland är även arbete i gång.

Nya klubbar.

I Åmål bildades kvinnoklubb i slutet av förra året efter föredrag av Nelly Thüring. I Bro bland lantarbetarehustrur efter föredrag av Amanda Frösell. I Grillby efter föredrag av Ruth Gustafson och i Söderfors av Hulda Flood.

Klubbstyrelser!

Meddela referenterna vad cirkuläret om referaten i Morgonbris innehåller.

Anna Alzén 50 år.

50 år fyllde nyligen medlemmen i Spånga kvinnoklubb fru Anna Alzén, Bromsten.

Hon har under flera år tillhört klubbens styrelse som dess sekreterare och därunder nedlagt ett outtröttligt arbete för dennas framgång och för våra idéers spridande. För sina kamrater har Anna Alzén varit ett föredöme, i det hon alltid stått orubbligt fast vid sin mening och alltid pliktroget utfört åtagna uppdrag.

Fru Alzén har även under de tre sista åren varit medlem av arbetarekommunens styrelse och även där fått på sin lott en hel del arbete.

På högtidsdagen hyllades hon med sång, blommor, telegram och presenter.

På aftonen samlades ett stort antal kommunmedlemmar och vänner i hennes hem och överlämnade som minne från kamrater i kvinnoklubben en elektrisk takkrona och från arbetarekommunen genom styrelsen ett vackert skrivbordsgarnityr i kristall, allt visande att hon inte blott av sina kvinnliga kamrater utan även av de manliga är aktad och uppskattad.

Redovisning för Rysslandsinsamlingen.

	Transport 1,335:—
Asarum	10:—
Alingsås	35:—
Alnö-Nacka	10:—
Alvesta	10:—
Alnö-Vii	5:—
Bollnäs	65:—
Borås	135:—
Djursholm	40:—
g:m fru Holm	10:—
Eskestuna	33:75
Essvik	5:—

Eslöv	30:—
Forshaga	10:—
Furulund	10:—
Fagerviksverken	30:25
Flen	10:—
Grängesberg	5:—
Halmstad	70:—
Hälsingborg	10:—
Hudiksvall	10:—
Holmsund	10:—
Hedemora	7:75
Iggesund	10:—
Johannedal	5:—
Jösefors-Ottebol	5:—
Klippan	10:—
Kristianstad	10:—
Karlshamn	35:—
Karlskoga-Bofors	70:—
Karlstad	30:—
Kristinehamn	15:—
Knisslinge-Vanås	10:—
Lund	10:—
Lesjöfors	10:—
Landskrona	45:—
Logen 3293, Ulvåsa	25:—
Linköping	10:—
Lottefors	10:—
Lilla Edet	31:60
Lerum	10:—
Matfors	5:—
Mora	8:—
Mjölby	25:—
Nacka-Sundsvall	10:—
Nynäshamn	21:75
Norrköping	89:50
Oskarström	10:—
Ortvisen	50:—
Oskarshamn	40:—
Ronneby	10:—
Simrishamn	10:—
Söderhamn	65:—
Skara	10:—
Skattkärr	10:—
Smedjebacken	10:—
Stockvik	6:—
Sundbyberg	50:—
Svartvik	10:—
Surte	10:—
Skövde	25:—
Skoghäll	25:—
Stugsund	30:—
Stockholms Södra Kvinnoklubb	10:—
Vasa	100:50
Gamla stadens	30:—
Städerskefackföreningen	10:—
Bryggeriarb. avd. 15	10:—
Kommunalarb. avd. 108	50:—
Kungsholmens Kvinnokl.	60:25
Fru Anna Sterky	5:—
Tobaksarb.	1:—
Trelleborg	6:25
Trollhättan	60:—
Torshälla	10:—
Tomelilla	10:—
Uppsala	10:—
Vivstavarv	5:—
Västerås	39:—
Viskafors	10:—
Åhus	15:—
Östersund	125:—

Kronor 3,345:50

Frivillig insamling utan kort.

	Transport 135:89
Nacka-Saltsjö-Järla	2:40
Alvesta	5:—
Essvik	5:—
Oskarshamn	25:—
Kronor	173:29

Referenter!

Skriv med bläck och endast på ena sidan av papperet. Särskilt bör detta ihågkommas för manuskript till parti-pressen.

S NYA FABRIK.

Kooperativa Förbundets Margarinfabrik är landets modernaste K. F:s Margarin framställes av de bästa råvaror — — — — —
K. F:s Margarin fyller de högsta anspråk — — — — —
K. F:s Margarin säljes endast i de Kooperativa föreningarna

(Forts. fr. sid. 2.)

lelse skänka de senare årens erfarenheter på det fackliga området, som givit kvinnorna den säkra vissheten, att också de måste handla efter nödvändighetens bud och inse, att endast genom facklig sammanslutning av alla gemensamt kan bättre resultat ernås.

Trots det glädjande faktum, att kvinnorna alltmera vakna till insikt om sammanslutningens nödvändighet, är det dock bland kvinnorna alltid en viss passivitet, som gör sig gällande och som leder till att inom organisationerna alla ledande poster nästan uteslutande äro besatta av män. Detta förhållande har givit upprepade anledningar bestrida, att Tysklands fackliga organisationsformer skulle vara ändamålsenliga. Det skulle bli för vidlyftigt att här närmare gå in på denna fråga.

Kvinnornas passivitet kan törhända ej helt övervinnas. Att dra några slutsatser därom i nu berörda avseende är emellertid olämpligt och förhastat.

Kvinnornas deltagande i det offentliga livet, såväl som i mera utvidgat förvärvsarbete, är i Tyskland av förhållandevis sent datum.

Under denna korta period är det ej så lätt att övervinna gamla kära vanor och traditioner.

Den insikt, vi nu vunnit, bör kunna visa, att det ej är nog med att organisera kvinnorna och låta dem regelmässigt betala sina avgifter. Vill man en stark, utvecklad och inflytelserik organisation, måste man också bemöda sig om att göra kvinnorna till verkligt *medvetna* medlemmar, som sätta organisationens väl och styrka som en personlig angelägenhet, och äro beredda att göra en verklig insats för dess syften.

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Falun.

Falu soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte onsdagen den 14 febr. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes.

Till styrelse för 1923 nyvaldes: till ordf. och korr. sekr. fru Anna Wallin, kassör fru Johanna Eriksson, sekr. fru Hildur Korsgren, v. ordf. fru Anna Dahlrot samt v. sekr. fru Sofi Lindkvist. Revisorer: fruarna Emma Eklund och Malvina Jonsson.

En festkommitté hade genom att smycka lokalen och ansvara för den lekamliga förplägnaden lyckats göra årsmötet synnerligen angenämt. Vidare omväxlades med sång och musik. Efter att den avgående styrelsen samt festkommittén avtackats avslutades mötet vid halv 12-tiden.

Klubben har ordinarie möten tredje onsdagen i varje månad å Arbetarföreningen.

Från Västerås.

Västerås soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 7 jan. 1923. Av styrelseberättelsen framgick, att klubben under året hållit 12 ordinarie och 1 extra möte.

Sin 15-åriga tillvaro firade klubben den 8 april 1922 med en trevlig och välbesökt fest. Programmet upptog sång, musik, deklamation och en redogörelse över klubbens verk-

Hilma Ståhlkranz 50 år.

Fru Hilma Ståhlkranz, som den 25 februari fyller 50 år, är en intresserad medlem i det fackliga och politiska förkningsarbetet. Hon är en god kamrat och en mycket verksam styrelseledamot i Stockholms städerskefackförening.

Det politiska intresset visar hon genom medlemsskap i Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb i vars styrelse hon är v. sekreterare. För sitt glada och vänsäla väsen har kamrat Ståhlkranz tillvunnit sig de varmaste sympatier bland vänner och kamrater och vilja vi härmed bringa henne våra varmaste lyckönskningar med hopp om att hon ännu i många år med obrutna krafter må få delta i föreningsarbetet. Ref.

samhet under de gångna åren. En föreläsning, illustrerad med ljusbilder, om Sigtuna folkhögskola hölls vid samma tillfälle.

Klubben har deltagit i 1 majdemonstrationen och med sitt standar även deltagit i förbuds demonstration.

Den 16 och 17 sept. hölls i Sala en instruktionskurs, anordnad av Västmanlands läns kvinnoklubbars distrikt. Klubben representerades här med 2 ombud. Här medverkade även klubbens sångkör vid ett sista dagen hållet samkväm. Tvenne agitationsmöten ha hållits, det första den 31 okt. med fru Hulda Flood som talare. Vid det andra mötet hölls föredraget av fru Maja Sandler.

Vid såväl landstingsmannavalet i aug. månad som stadsfullmäktigevalen i nov. månad har klubben deltagit i agitationen för partiets kandidatlista, men såväl i landstinget som stadsfullmäktige blevo de soc.-dem. kvinnorna orepresenterade.

Tidningen Morgonbris har hemtagits till försäljning till ett antal av 850 ex. Härtill kommer 53 fasta prenumeranter.

Klubbens utgifter och inkomster ha under året balanserat på en summa av kr. 494:45.

Till styrelse för nästa år valdes: fru Blanche Daun, fru Edla Sabel och Hilma

Klang. Kvarstående från föregående är äro fruarna Matilda Groth och Vendla Hellberg.

Till revisorer valdes fru Agnes Söderqvist och Maria Hellqvist.

Av styrelseberättelsen framgick vidare, att klubben vid två tillfällen insamlat medel på listor och kort till de nödlidande i Ryssland.

Från Göteborg.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb höll tisdagen den 2 januari sitt ordinarie årsmöte. Av styrelseberättelsen framgick, att 19 ordinarie och 19 styrelsemöten hållits jämte 4 extra samt 5 festliga möten. Föredrag ha hållits av hr A. Dalström i kommunala mjölkfrågan, av hr Henry Johansson i Fattigvårdsfrågan, av fru Hulda Flood om kvinnornas insats i samhället, av Nelly Thüring om valen samt ett föredrag i förbudsfrågan och ett om kooperationen. Dessutom ha mötena upptagits av diskussion samt sång av klubbens sångcirkel. Av revisionsberättelsen framgick att klubbens inkomster och utgifter under året balanserat på kr. 1,390:03. På revisorernas förslag beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna året. Tidningen Morgonbris har försålts i 2,675 exemplar.

Till styrelse för år 1923 valdes fruarna Sigrid Johanson ordf., Sofia Jonsson v. ordf., Amanda Landholm kassör, Maria Johansson sekr., Jenny Vesterberg v. sekr. Revisorer: fröken Augusta Nilsson och fru Klara Verhage. Till ombud i A. B. F. valdes fruarna Hedvig Johansson och Ida Andersson. Att distribuera tidningen Morgonbris valdes enhälligt Augusta Nilsson.

Till ombud vid Ny Tids stämma valdes fru Emma Åkerman. Därefter upplästes ett cirkulär om en instruktionskurs, vilket upptogs till behandling, och valdes fruarna Natalia Alström, Hedvig Johansson samt fröken Augusta Nilsson till kommitté att försöka få till stånd en kurs. Den avgående ordf. tackade kamraterna i klubben och styrelsen för den tid hon varit ordf. i densamma. Därefter avslöts mötet med avsjungandet av Kvinnsången.

Med kamrathälsning till alla klubbar och kamrater. Wilma Nilsson.

Från Borås.

Borås soc.-dem. kvinnoförening höll årsmöte den 18 januari.

Från styrelsen förelåg en utförlig rapport över föreningens verksamhet under det gångna året. Av denna framgick att föreningen hållit 10 ordinarie, 1 extra samt 2 friluftsmöten.

Tvenne föredrag ha varit anordnade: det första i Folkets hus den 20 februari med fru Hulda Flood, Karlstad, som talarinna över ämnet: "Samhällsansvar"; det andra den 24 november med yrkesinspekt.-assist. fröken Ida Fischer, Stockholm, som talarinna över ämnet: "Nattarbetslagen för kvinnor" samt "Moderskapsförsäkringen".

Flera innehållsrika diskussioner i olika aktuella spörsmål ha förekommit, ex. arbetarskyddslagstiftningen, moderskapsförsäkringen, rusdrycksförbudet etc. Av arbetet i övrigt erinrades att föreningen från den 1 april anslutit sig till Västgöta-Dals kvinnodistrikt

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan 33
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser. Obs! Beställningar utföres till billiga priser.

samt tillhör A. B. F:s lokala bildningsutskott. Förbundets tidning Morgonbris har försålts till ett antal av c:a 1,000. Därav ha 1:sta maj- och valnumret utgått i det största antalet.

En del insamlingar ha gjorts till olika ändamål. Sälunda ha insamlats för underhåll av bespisningslokaler till de ryska barnen 135 kronor. Dessutom ha 250 kg. kläder hop-samlats och avsänts till Ryssland. Omkring 200 kr. ha insamlats till förmån för sjuka behövande medlemmar. En fest för samma ändamål har hållits.

Berättelsen slöts med några valda ord om vikten för kvinnorna att söka tillvälla sig så mycken kunskap som möjligt i vad som berör vår tids sociala spörsmål, i all synnerhet de speciella kvinnofrågor, som nu äro aktuella och som snarast fordra sin lösning. Dessutom frambars ett tack från styrelsen för visat förtroende.

Revisionsberättelsen utvisade att inkomster och utgifter ha balanserat å kr. 367: 81, tillgångar och skulder å kr. 304: 25.

Båda berättelserna lades med godkännande till handlingarna. Ansvarsfrihet beviljades den avg. styrelsen.

Till styrelse valdes: fru Alma Norrman ordf., Jenny Aronsson sekr., korresp. ref., fru Alida Vilén kassör, fröken Josefina Bolander v. ordf., Hulda Fast v. sekr. samt fruarna Anna Englund och Hulda Friman. Dessutom valdes revisorer samt tidningskom. m. fl. smärre funktionärer.

Beslöts att under vårens agitations- och upplysningsarbete samarbeta med A. B. F:s lokala bildningsutskott.

Med hjärtlig partihälsning till klubbarna landet runt. Referenten.

Från Furulund.

Furulunds soc.-dem. kvinnoklubb hade sitt första möte på nyåret tisdagen den 16 jan. Års- och revisionsberättelserna föredrogos och godkändes och beviljades ansvarsfrihet åt styrelsen. Av årsberättelsen framgick, att klubben hållit nio ordinarie samt ett extra möte samt har styrelsen varit samlad tolv gånger för överläggning om klubbens angelägenheter. Styrelsen består av: ordf. Ingeborg Jönsson, kassör Johanna Friberg, sekr. Edit Nilsson, v. ordf. och korresp. Anna Johansson och v. sekr. Marta Nilsson. Till kommissionär för Morgonbris valdes fru Ida Andersson. Klubben bestod vid årets början av 28 godkända medlemmar samt vid årets slut av 35; alltså ha 7 nya medlemmar ingått under året. Klubben är ansluten till Socialdemokrat. kvinnoförbundet genom distriktet. Även är den ansluten till arbetarekommunen på platsen. Klubben är representerad i kommunalfullmäktige, skolråd, pensionsnämnd samt sagostundsstyrelse. Klubben har varit representerad vid en instruktionskurs i Trälleberg med ett ombud samt vid en konferens i Malmö med ett ombud. Även har klubben företagit en biltur till Hälsingborg på ett kamratmöte. Ett föredrag har anordnats med Agnes Söderqvist som talare. En fastlagsfest har hållits. Även har klubben firat sin 15:de årsfest. Av Morgonbris har under året försålts 300 ex. samt ett ex. har köpts av klubben att bevaras till ett blivande bibliotek. Klubbens inkomster och utgifter ha balanserat på en summa av kr. 556: 77.

På förslag av fru Friberg upptogs tidningsfrågan till behandling. Morgonbris hade införts som obligatorisk, men påstods av en klubbmedlem vara oriktigt att tvinga medlemmarna att köpa den. Hon påstod att det var många av samma mening, men de vågade ej yttra sig. Därför företogs sluten omröstning, som gav till resultat att bland 28 röstande voro 22 för och 5 emot samt en neutral. Nämnda medlem begärde omedelbart sitt utträde, vilket av klubben beviljades, men ansågs det vara en dålig motivering, då det väl är varje medlems skyldighet att stödja sin organisations tidning. Men vi hop-

BANKAKTIEBOLAGET NORDEN

Alla slag av bankaffärer. — Högsta inlåningsränta.

pas att det endast sporrar övriga medlemmar att än fastare slå vakt kring sin organisation och tidning, ty det är väl på upplysningens väg vi skola försöka gå ljusare tider till mötes.

Klubben beslöt hålla fastlagsfest den 10 febr. samt inbjuda Kävlinge kvinnoklubb. Även beslöts att hålla ett arbetsmöte första tisdagen i varje månad.

En ny medlem ingick i klubben. Kamrater, ansluten eder till vår klubb och stå ej oförstående utanför. Genom stor anslutning vinnes större resultat.

I. J., ordf.

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Wessman. Allm. Tel. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—, halvt år kr. 1:50; lösningsnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textsidan 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-Dem. Kvinnoförbund: Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85, Stockholm. A. T. Norr 244 36.

Stockholms stads, Stockholms o. Uppsala läns soc.-dem. kvinnodistrik. Adr.: Ordf. Fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö. Kassör Fru Sara Andersson, Igelboda, Saltsjö-Duvnäs.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie möte 1:a måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Obs! Lokal i D-salen, Folkets Hus. Styrelsen.

Stockholms Gamla Stadens Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra tisdagen i månaden kl. 7.30 e. m., Stortorget 2, 2 tr. Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 3 tr. Södra Folkets Hus. Ordf. fru Elin Magnusson, Timmermansgatan 40, 3 tr., Stockholm. Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 8 e. m. å lokalen Upplandsg. 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten). Uppbörd och inskrivning varje möte. Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ord. möte 3:dje onsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. S:t Eriksgatan 21. Ordf. Hildegard Ström, Bergsgatan 27, 1 tr. 8. g.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm håller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Arvika soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra måndagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. Fru Anna Fors, Villorna, Billesholms gruva. Sekr. Fru Gerda Liljeroth, Billesholms gruva. Styrelsen.

Enköpings soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 4:de tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus lilla sal. Styrelsen.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb har möte 1:sta tisdagen i månaden kl. 8 e. m. i Arb.-föreningens H-sal; 3:dje tisdagen i månaden Bondegatan 14 kl. 8 e. m. Styrelsen.

Höganäs soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte 1:sta och 3:dje måndagen i månaden. Ordf. fru Helen Olsson, Föreningsgatan, Höganäs.

Ludvika soc.-dem. kvinnoklubb håller sina möten 2:dra måndagen i varje månad kl. 7,9 i Folkets Hus B-sal. Styrelsen.

Skivarps soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte andra söndagen i varje månad kl. 1,30 e. m. i Folkets Hus, Skivarps. Nya medlemmar vinna inträde. Styrelsen.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus. Styrelsen.

Storfors soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten sista söndagen i varje månad kl. 3 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i månaden kl. 6,30 e. m. i Folkets Hus, Tumba. Styrelsen.

Stockholm 1923. A.-B. Arbetarnes Tryckeri.